

Průtahy v řízení a spravedlivý proces

Námítka, že bezdůvodnými průtahy v řízení bylo porušeno ústavní právo na spravedlivý proces, nemá místo při hodnocení správnosti právního posouzení věci dovolacím soudem a o nápravu v tomto směru se lze pokusit jinými právními prostředky.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 22 Cdo 1205/2004, ze dne 23.6.2004)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobce V. K., zastoupeného advokátem, proti žalované B. K., zastoupené advokátem, o vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví manželů a o vydání věcí, vedené u Okresního soudu Brno-venkov pod sp. zn. 6 C 46/89, o dovolání žalované proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 11. září 2003, č. j. 38 Co 467/99-762, tak, že dovolání zamítl.

Z odůvodnění :

Okresní soud Brno-venkov (dále jen „soud prvního stupně“) rozsudkem ze dne 20. dubna 1999, č. j. 6 C 46/89-596, vypořádal zaniklé bezpodílové spoluvlastnictví účastníků (dále jen „BSM“), tak, že do výlučného vlastnictví žalobce přikázal movité věci specifikované ve výroku I. pod bodem a) v celkové hodnotě 750,- Kč a do výlučného vlastnictví žalované movité věci identifikované blíže v témže výroku pod bodem b) v celkové hodnotě 46.371,- Kč. Do vlastnictví žalované dále přikázal nemovitosti zapsané v katastru nemovitostí u Katastrálního úřadu B. na LV č. 87 pro obec a kat. úz. D., a to dům č. p. 288 na pozemku parc. č. st. 340, pozemek parc. č. st. 340, pozemek parc. č. 813/2-zahrada a pozemek parc. č. 818/1-zahrada v celkové hodnotě 1.100.000,- Kč (výrok II.). Výrokem III. byly přikázány žalobci vklady u Č. s., a. s., okresní pobočky v B., na vkladních knížkách č. 250-14-513315-0 a 250-13-40482-6 se zůstatky 99,60 Kč a 232,10 Kč, výrokem IV. pak byl vklad u téhož peněžního ústavu na vkladní knížce č. 250-12-120054-0 se zůstatkem 2.533,10 Kč přikázán žalované. Té byl dále přikázán k úhradě společný dluh účastníků u manželů E. H. a zemř. B. H. ve výši 54.547,- Kč (výrok V.). Výrokem VI. bylo žalované uloženo, aby zaplatila žalobci na vyrovnání podílů částku 493.102,70 Kč do tří měsíců od právní moci rozsudku, výrokem VII. bylo zastaveno řízení o žalobě na vydání věcí a výroky VIII. až X. bylo rozhodnuto o nákladech řízení a o soudním poplatku.

K odvolání obou účastníků Krajský soud v Brně jako soud odvolací rozsudkem ze dne 11. září 2003, č. j. 38 Co 476/99-762, potvrdil rozsudek soudu prvního stupně ve výrocích I., III., IV. a VIII. (výrok I.) a ve výroku II. jej změnil tak, že „do výlučného vlastnictví žalované se přikazují nemovitosti, a to pozemek par. č. 471-zastavěná plocha a nádvoří, pozemek par. č. 472-zahrada a pozemek par. č. 1367-zahrada a dále ideálních 5/8 domu č. p. 288 na pozemku par. č. 471-zastavěná plocha a nádvoří, vše zapsáno na LV č. 87 pro obec a kat. území D. u Katastrálního úřadu B.“ (výrok II.). Ve výroku V. byl rozsudek soudu prvního stupně změněn jen tak, že se žalované přikazuje k úhradě „společný dluh účastníků ve výši 54.547,- Kč u manželů E. H., nar. 27. 1. 1916, a B. H., nar. 30. 8. 1921, zemřelé 30. 3. 1996, vyplývající z kupní smlouvy ze dne 2. 6. 1986“ (výrok III.), a ve výroku VI. odvolací soud změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že je žalovaná povinna zaplatit žalobci na vyrovnání podílů částku 365.112,20 Kč do 3 měsíců od právní moci rozsudku (výrok IV.). Výroky V. až VIII. odvolací soud rozhodl o nákladech řízení a o soudním poplatku. Důvodem změny v označení vypořádávaných pozemků bylo pouze jejich přečíslování, důvodem změny výroku o přikázání společného dluhu žalované pak byla jeho důkladnější specifikace. Naproti tomu odvolací soud shledal důvodnou námítku žalované, že do BSM nepatří celý dům č. p. 288 v k. ú. D., ale jen jeho ideálních 5/8, zatímco zbývající 3/8 zůstaly spoluvlastnictvím rodičů žalované manželů H. Při vypořádání BSM a při výpočtu částky, kterou je žalovaná povinna zaplatit žalobci na vyrovnání podílů, vycházel odvolací soud ze znaleckého posudku Ing. L. B. z 21. 1. 2003, který stanovil obvyklou cenu nemovitostí včetně celého domu ke dni odhadu částkou 1.300.000,- Kč.

Proti tomuto rozsudku, a to pouze proti výroku IV., podala žalovaná dovolání, jehož přípustnost dovozovala z toho, že jde o výrok, jímž byl změněn výrok VI. rozsudku soudu prvního stupně. Namítla, že napadený výrok spočívá na nesprávném právním posouzení věci a že řízení je postiženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci [§ 241 odst. 3 písm. b) a d) občanského soudního řádu ve znění před novelou provedenou zákonem

č. [30/2000](#) Sb.J. Žalovaná nesouhlasila s tím, že za základ pro výpočet částky, kterou je povinna zaplatit žalobci na vyrovnání podílů, vzal odvolací soud cenu nemovitostí patřících do BSM stanovenou posudkem znalce Ing. L. B. z 21. 1 2003, a poukázala na to, že v důsledku neúměrně dlouhého soudního řízení bylo vypracováno celkem sedm znaleckých posudků, které vždy konstatovaly nárůst ceny. Proto by měla být brána za základ výpočtu cena zjištěná prvním posudkem, tedy ke dni zániku BSM, nikoli cena stanovená sice podle stavu nemovitostí ke dni zániku BSM, ale v relacích platných v době rozhodování soudu, jak se stalo v této věci. I když uvedený postup odpovídá judikatuře založené rozhodnutím publikovaným pod č. R 21/1970 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek, nelze pominout, že tato praxe je neudržitelná při délce řízení 15 let zapříčiněné jednoznačně průtahy ze strany soudu. Právě v tom žalovaná spatřuje nesprávnost právního posouzení věci. Pokud jde o tvrzenou vadu řízení, uvedla žalovaná, že se odvolací soud vypořádal s její námitkou, že byla nesprávně vyznačena právní moc rozsudku o rozvodu manželství účastníků a tedy určena doba zániku BSM, pouze v odůvodnění svého rozsudku. Žalovaná navrhl, aby byl napadený rozsudek zrušen a věc byla vrácena odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Žalobce se k dovolání nevyjádřil.

Napadený rozsudek odvolacího soudu byl vydán po řízení provedeném v souladu s částí dvanáctou, hlavou I, bodem 15. zákona č. [30/2000](#) Sb. podle procesních předpisů účinných do 31. 12. 2000, tedy podle občanského soudního řádu ve znění před novelou provedenou zmíněným zákonem (dále jen „OSŘ“). Proto i dovolání proti němu bylo projednáno a rozhodnuto o něm podle dosavadních předpisů (bod 17. téže části a hlavy uvedeného zákona).

Podle § 236 odst. 1 OSŘ lze dovoláním napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští. Proto se Nejvyšší soud ČR po zjištění, že dovolání bylo podáno včas řádně zastoupenou účastnicí řízení, zabýval nejprve tím, zda jde o dovolání přípustné.

Podle § 238 odst. 1 písm. a) OSŘ je dovolání přípustné proti rozsudku odvolacího soudu, jímž byl změněn rozsudek soudu prvního stupně ve věci samé. V usnesení z 30. 10. 1997, sp. zn. 2 Cdon 1363/96, uveřejněném v časopise Soudní judikatura č. 3/1998, dovolací soud vyslovil názor, že stejně jako u dalších opravných prostředků i u dovolání platí, že k jeho podání je subjektivně oprávněn jen ten účastník, v jehož poměrech nastala rozhodnutím odvolacího soudu újma odstranitelná tím, že bude oprávněnému prostředku vyhověno (tzv. subjektivní přípustnost dovolání). Stejný názor pak zaujal i v rozsudku z 1. 2. 2001, sp. zn. 29 Cdo 2357/2000, uveřejněném v Souboru rozhodnutí Nejvyššího soudu, vydávaném nakladatelstvím C. H. Beck (dále jen „Soubor“), svazku 2, pod č. C 154. Výrok IV. rozsudku odvolacího soudu, který žalovaná výslovně svým dovoláním napadla, sice vyznívá tak, že je žalované ukládána platební povinnost v nižší částce než změněným výrokem VI. rozsudku soudu prvního stupně, tedy pro žalovanou příznivěji, ale je nutno přihlídnout k tomu, že je tomu tak jen v důsledku skutečnosti, že odvolací soud – na rozdíl od soudu prvního stupně – nezahrnul do BSM účastníků celý dům č. p. 288 v k. ú. D., ale jen spoluvlastnický podíl na něm. Jelikož obvyklá cena nemovitostí, kterou vzal ve svém rozsudku za základ soud prvního stupně, představovala podle posudku znalce Ing. L. B. z 26. 8. 1998 a přílohy k němu z 31. 8. 1998 částku 1.100.000,- Kč, je zřejmé, že odvolací soud vycházel z vyšší ceny nemovitostí (včetně domu) než soud prvního stupně a že tedy i cena ideálních pěti osmin domu by byla nižší, kdyby odvolací soud použil pro výpočet stejný znalecký posudek jako soud prvního stupně. V rozsahu rozdílu mezi těmito cenami spoluvlastnického podílu patřícího do BSM tedy nastala měnícím rozhodnutím odvolacího soudu v poměrech žalované újma, která by byla odčiněna, kdyby bylo jejímu dovolání vyhověno. Potud je nutno její dovolání považovat za přípustné.

Dovolací soud tedy přezkoumal rozsudek odvolacího soudu podle § 242 odst. 3 OSŘ. Žalovaná netvrdí, že řízení je postiženo některou z vad uvedených v § 237 odst. 1 OSŘ a kromě vytýkané vady související s řešením její námitky nesprávného vyznačení právní moci rozvodového rozsudku ani jinou vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (k nimž by dovolací soud musel přihlídnout, i kdyby nebyly v dovolání uplatněny), a ani ze spisu nic takového neplyne. Proto se Nejvyšší soud ČR zabýval jen výslovně uplatněnými dovolacími důvody, jak je žalovaná vymežila, a dospěl k závěru, že dovolání není opodstatněné.

Podle § 152 odst. 2 OSŘ má být rozsudkem rozhodnuto o celé projednávané věci, tedy o celém předmětu řízení. Ten je vymezen žalobcem v tzv. žalobním petitu, který je nezbytnou náležitostí žaloby ve smyslu § 79 odst. 1 OSŘ. V tomto sporu se žalobce podle obsahu spisu domáhal jednak vypořádání BSM, jednak vydání věcí a jen o takto vymezeném předmětu řízení mohlo být výrokem rozsudku rozhodnuto. Je samozřejmé, že pro rozhodnutí o vypořádání BSM bylo nezbytné vyřešit otázku, zda, případně kdy BSM účastníků zaniklo, tedy zda a kdy nabyl právní moci rozsudek o rozvodu jejich manželství, ale tato otázka je ve vztahu k předmětu řízení otázkou předběžnou, o níž se nerozhoduje výrokem a soud se s ní vypořádá pouze v odůvodnění svého rozhodnutí. Právě takto soudy obou stupňů postupovaly v této věci, neboť jak odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně, tak odůvodnění rozsudku soudu odvolacího obsahují podrobné vysvětlení, proč považují soudy za den zániku BSM právě 21. leden 1988 a proč nepokládají za důvodnou

námítku žalované, že rozvodový rozsudek ve skutečnosti nabyl právní moci později. Zpochybňovaný postup odvolacího soudu je tedy správný, řízení není zatíženo žádnou vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, a dovolací důvod podle § 241 odst. 3 písm. b) OSŘ není naplněn.

Nesprávné právní posouzení věci spatřuje žalovaná v tom, že odvolací soud vzal za podklad pro výpočet vypořádací částky cenu nemovitostí, jak byla stanovena na základě znaleckého posudku ke dni rozhodování soudu. Přitom argumentuje zejména tím, že v důsledku průtahů ze strany soudu trvalo řízení neúměrně dlouho, čímž došlo k tomu, že se cena nemovitostí stále zvyšovala, a domáhá se toho, aby soudy vycházely z ceny, jakou měly nemovitosti podle původního znaleckého posudku v době zániku BSM. Nesprávným právním posouzením věci je omyl soudu při aplikaci práva na zjištěný skutkový stav a může k němu dojít buď tím, že soud použil jiný právní předpis, než který měl správně použít, nebo sice aplikoval správný právní předpis, ale nesprávně jej vyložil, popř. ze skutkových zjištění vyvodil nesprávné právní závěry. Jak ovšem sama žalovaná připouští, právní posouzení věci je v souladu s ustálenou judikaturou, navazující na jí zmiňovaný rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové z 12. 8. 1969, sp. zn. 5 Co 325/69, uveřejněný ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. R 21/1970 (z poslední doby lze odkázat např. na rozsudek dovolacího soudu ze 7. 12. 1999, sp. zn. 2 Cdon 2060/97, publikovaný tamtéž pod č. R 11/2001). Od této judikatury není důvodu se odchýlit jen proto, že řízení trvalo neúměrně dlouho. Dovolací soud se tedy ztotožňuje se závěry soudu odvolacího, když pro stručnost lze odkázat na argumentaci obsaženou v odůvodnění napadeného rozsudku. Námítka, že bezdůvodnými průtahy v řízení bylo porušeno ústavní právo žalované na spravedlivý proces, nemá místo při hodnocení správnosti právního posouzení věci dovolacím soudem a o nápravu v tomto směru se lze pokusit jinými právními prostředky. Nezbyvá tedy než uzavřít, že odvolací soud použil správný právní předpis, který též správně vyložil, a že i právní závěry, vyvozené ze skutkových zjištění, jsou bezchybné. Proto není dán ani dovolací důvod podle § 241 odst. 3 písm. d) OSŘ.

Ze všech těchto důvodů dovolací soud podle § 243b odst. 1 věty před středníkem OSŘ dovolání žalované zamítl.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Koupě nemovité věci](#)
- [Nesprávný úřední postup \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Platební neschopnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předkupní právo \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přerušení řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Rodinný závod \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Dědictví](#)
- [Výživné](#)
- [Valná hromada](#)
- [Ustanovení zástupce](#)
- [Náhrada škody](#)